

İSİM

crontab – **cron**'u yöneten tablolar

AÇIKLAMA

Bir **crontab** dosyasında, **cron(8)** sürecinin hangi zamanda hangi komutu çalıştıracağını belirten açıklamalar bulunur. Her kullanıcı kendi **crontab** dosyasına sahip olabilir. Bu kullanıcılara ait **crontab** dosyalarındaki zamanlanmış komutlar, **crontab** dosyasının sahibi hangi kullanıcı ise onun adı altında çalıştırılır. Uucp ve News genellikle kendi **crontab** dosyalarına sahiptirler, bu sayede bir **cron** komutunun parçası olarak **su(1)** komutunu çalıştırma ihtiyacı ortadan kalkmış olur.

Boş satırlar, sekmeler ve ara boşluklar yok sayılırlar. '#' karakteri ile başlayan satırlar yorum satırlarıdır. Dosyanın işlenmesi sırasında sistem tarafından önemsenmezler. Unutmayın ki, **cron** komutları ve yorumlar aynı satırda olamazlar. Bir yorum satırının devamında, bir **cron** komutu yer alıyorsa, sistem burasını da yorum olarak kabul eder ve işleme sokmaz. Aynı şekilde; yorumlar da, ortam değişkeni ayarları biçiminde, aynı satırda yer alamazlar.

Geçerli bir **crontab** satırı, ya ortam değişkenidir, ya da bir **cron** komutudur. Bir ortam değişkeni şu şekilde olur:

```
isim = değer
```

Eşit işaretinin yanındaki boşluklar seçime bağlıdır. Değer içindeki sonraki boşluklar, isme atanan değer için bir parçası olarak kabul edileceklerdir. Değer dizgesi, önde veya arkada yer alan boşlukları korumak için, çift ya da tek tırnak içinde olabilir. Buradaki temel nokta çift tırnak ile başlarsanız çift tırnak ile bitirmeniz gerektiridir. Aynı şekilde tek tırnak ile başlarsanız tek tırnak ile bitirmelisiniz.

Pek çok ortam değişkeni, **cron(8)** süreci tarafından düzenlenir. **SHELL** değişkeni, **/bin/sh**'i işaret eder. **LOGNAME** ve **HOME**, **crontab** dosyasının sahibinin **/etc/passwd** dosyasındaki değerlerine göre ayarlanır. **HOME** ve **SHELL** ortam değişkenleri, **crontab** içindeki ayrıca belirtilerek önemsenmeyebilir ama **LOGNAME** önemsenir.

UYARI: BSD sistemlerde, **LOGNAME** değişkeni bazen **USER** olarak adlandırılabilir. Bu tür sistemlerde, **USER** değişkeni de ayarlanmalıdır.

LOGNAME, **HOME** ve **SHELL**'e ek olarak; **cron(8)**, bu **crontab** dosyasındaki komutların çalışması sonucu e-posta göndermeyi gerektirecek bir durum ortaya çıkmışsa, **MAILTO** değişkenini de arar. Şayet **MAILTO** tanımlı ve içeriği boş değil ise, posta burada belirtilen kullanıcıya gönderilir. Şayet **MAILTO** belirtilmiş ama içeriği boş ise, (**MAILTO=""** gibi) e-posta gönderilmez. Diğer durumlarda, e-posta, **crontab** dosyasının sahibi olan kullanıcıya gönderilir. Bu seçenek, **cron**'u yüklerken postacı olarak **/usr/lib/sendmail** yerine **/bin/mail** kullanmaya karar verdiğiniz durumlarda oldukça faydalı olur — **/bin/mail** sahte isme izin vermez ve **UUCP** genellikle onun e-postalarını okumaz.

Bir **cron** komutunun yapısı V7 standardı ile oldukça uyumludur. Her satır, sonunda bir komut olan, beş adet zaman ve tarih alanına sahiptir. Şayet bu bir sistem **crontab** dosyası ise kullanıcı adı da belirtilir. Komutlar **cron(8)** tarafından işlenir. Burada belirtilen bir komutun işlenmesi için: dakika, saat ve ay bölümünün gerçek zaman ile aynı olması ve haftanın günü ya da ayın günü bölümünün en az birisinin gerçek zaman ile aynı olması gerekir (açıklama için aşağıdaki NOT'a bakınız). Burada unutulmaması gereken bir nokta vardır: kayıp saatler diye adlandırabileceğimiz zaman (yaz saati, kış saati uygulamalarında geçişlerde yaşanan saat kaybı gibi) için ayarlanmış görevler asla çalışmayacaktır. Benzer şekilde, bir seferden daha fazla yaşanan saatler için ayarlanmış görevlerde iki kez çalıştırılacaktır (yaz saati kış saati değişimlerinde saatin geriye alınıp, iki kere aynı saat diliminin yaşanması).

cron(8), her dakika başı **cron** girişlerini gözden geçirir.

Zaman ve tarih alanları:

Alan adı	izin verilen değerler
-----	-----
minute	0-59 (dakika)
hour	0-23 (saat)
day of month	1-31 (ayın günü)
month	1-12 (veya ay isimleri)
day of week	0-7 (Pazar günü için 0, 7; isim kullanılabilir.)

Yıldız (*) ile işaretlenmiş bir alan baştan sona (=hepsi) anlamına gelir.

Sayı aralıkları belirtilebilir. Aralıklar, '-' işareti ile ayrılmış iki sayıdan oluşur. Belirtilen bir aralığa başlangıç ve bitiş sayıları da dahildir. Örneğin; 8-11 saat aralığı: 8,9,10 ve 11 saatlerini kapsar.

Listeler kullanılabilir. Liste; virgül ile ayrılmış sayılar dizesidir. Örneğin: "1,2,5,9" ve "0-4,8-12".

Adım değerleri aralıklarla birlikte kullanılabilir. Bir aralıktan sonra '/<sayı>' şeklinde ifade edilir. Buradaki sayı adımlama değeridir. Örneğin; "0-23/2" saat ifadesi, V7 standartında "0,2,4,6,8,10,12,14,16,18,20,22" değerlerini ifade etmektedir. Adımlama bir yıldızdan "*" sonra da yapılabilir. "*" /2" nin anlamı; her iki saatte bir demektir.

"month" ve "day of week" alan adları için isimler de kullanılabilir. Büyük/küçük harf ayrımı olmaksızın İngilizce ismin ilk üç harfini kullanabilirsiniz. İsim aralıkları ve isim listelerini kullanamazsınız.

6. alan (satırın geri kalanı kısmı) çalıştırılacak komutu belirtir. Satırsonu karakterine veya "%" işaretine kadar olan kısım, /bin/sh ya da **crontab**'ın SHELL ortam değişkenince tanımlanmış olan kabuk tarafından çalıştırılır. Yüzde işareti '%', '\ ' işareti ile öncelenmedikçe, satırsonu karakteri haline dönüşür ve ilk '%' den sonraki tüm bilgi, standart girdiye komut olarak gönderilir.

Not – komutun çalıştırılacağı gün iki alandan ayarlanabilir: ayın günü ve haftanın günü. Her iki alanda belirli bir gün ile sınırlıysa (yani "*" değilse, yani belirtilmiş bir gün varsa), gerçek zaman bu iki değerden biri ile eşleşince, komut çalıştırılır. Örneğin; "30 4 1,15 * 5" dizgesi bir komutu her ayın 1. ve 15. günleri saat 4:30'da, artı her Cuma çalıştırır.

ÖRNEK CRON DOSYASI

```
# komutları çalıştırmak için /bin/sh kullanılsın,
# /etc/passwd'de belirtilen önemsizdir
SHELL=/bin/sh
# kimin crontab'ı olduğunu boşver, bütün çıktıları 'paul'e postala
MAILTO=paul
#
# hergün gece yarısından sonra beş dakika çalıştır
5 0 * * * $HOME/bin/daily.job >> $HOME/tmp/out 2>&1
# her ayın ilk günü saat 14:15 de çalıştır -- çıktılar paul'e postalansın
15 14 1 * * $HOME/bin/monthly
# hafta içi (Pazartesi-Cuma) hergün saat 22:00'da çalıştır ve Joe'yu kızdır
0 22 * * 1-5 mail -s "Saat 22:00" joe%Joe,%%Çocukların nerede?%
23 0-23/2 * * * echo "her gün 00:23, 02:23, 04:23 de çalışır"
5 4 * * sun echo "her Pazar 4:05'de çalışır"
```

İLGİLİ DOSYALAR

/etc/crontab Sistem crontab dosyası

İLGİLİ BELGELER

cron (8), **crontab (1)**.

İLAVELER

Haftanın günlerini belirtirken; hem 0. gün, hem de 7. gün Pazar olarak kabul edilecektir. BSD ve ATT bu konuda anlaşılamamışlar gibi görünüyor.

Listeler ve aralıklar aynı alan içinde birlikte olamazlar. "1–3,7–9" dizgesi ATT veya BSD **cron**'u tarafından reddedilecektir. **cron** komutu, bu dizge yerine "1–3" veya "7,8,9" şeklinde tanımlamaları kabul edecektir.

Aralıklar adımlama içerebilir. "1–9/2" , "1,3,5,7,9" ile aynı anlamdadır.

Ay ve haftanın günleri isim olarak belirtilebilir.

Ortam değişkenleri **crontab** içinden ayarlanabilir. BSD veya ATT'de alt süreçlere aktarılan ortam, **/etc/rc** içindekilerden birisidir.

Komut çıktısı; **crontab**'ın sahibine postalanabilir (BSD bunu beceremez), **crontab**'ın sahibinden başkasına postalanabilir (SysV bunu beceremez) veya bu özellik kapatılabilir ve kimseye posta gönderilmez (SysV bunu da yapamaz).

YAZAN

Paul Vixie <paul@vix.com> tarafından yazılmıştır.

ÇEVİREN

Yalçın Kolukısa <yalcink01@yahoo.com>, Kasım 2003

YASAL UYARI

Bu çevirinin telif hakkı yukarıda belirtilen çevirmen(ler)e aittir. Özgün belgenin telif hakkı ve lisans bilgileri varsa ve belge içinde belirtilmemişse belge sonunda belirtilmiş olacaktır. Bu çevirinin lisansı, özgün belge için belirtilmiş bir lisans varsa ve bu lisans çevirinin de aynı lisansa sahip olmasını gerektiriyorsa onunla aynıdır, yoksa GNU GPL lisansı ve her iki durumda da ek olarak aşağıdaki koşullar geçerlidir. GNU GPL lisansı <<http://www.gnu.org/licenses/gpl.html>> adresinden edinilebilir.

BU BELGE ÜCRETSİZ OLARAK RUHSATLANDIĞI İÇİN, BELGENİN İÇERDİĞİ BİLGİLERİN VEYA KODLARIN NİTELİKLERİ İÇİN İLGİLİ KANUNLARIN İZİN VERDİĞİ ÖLÇÜDE HERHANGİ BİR GARANTİ VERİLMEMEKTEDİR. AKSİ YAZILI OLARAK BELİRTİLMEDİĞİ MÜDDETÇE TELİF HAKKI SAHİPLERİ VE/VEYA BAŞKA ŞAHISLAR BELGELERİ "OLDUĞU GİBİ", AŞIKAR VEYA ZIMNEN, SATILABİLİRLİĞİ VEYA HERHANGİ BİR AMACA UYGUNLUĞU DA DAHİL OLMAK ÜZERE HİÇBİR GARANTİ VERMEKSİZİN DAĞITMAKTADIRLAR. BELGELERİN KALİTESİ VEYA PERFORMANSI İLE İLGİLİ TÜM SORUNLAR SİZE AİTTİR. HERHANGİ BİR HATA VEYA EKSİKLİKTEN DOLAYI DOĞABİLECEK OLAN BÜTÜN SERVİS, TAMİR VEYA DÜZELTME MASRAFLARI SİZE AİTTİR.

İLGİLİ KANUNUN İCBAR ETTİĞİ DURUMLAR VEYA YAZILI ANLAŞMA HARİCİNDE HERHANGİ BİR ŞEKİLDE TELİF HAKKI SAHİBİ VEYA YUKARIDA İZİN VERİLDİĞİ ŞEKİLDE BELGEYİ DEĞİŞTİREN VEYA YENİDEN DAĞITAN HERHANGİ BİR KİŞİ, BELGENİN İÇERDİĞİ BİLGİNİN KULLANIMI VEYA KULLANILAMAMASI (VEYA VERİ KAYBI OLUŞMASI, VERİNİN YANLIŞ HALE GELMESİ, SİZİN VEYA ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARIN ZARARA UĞRAMASI VEYA BİLGİNİN BAŞKA BİLGİLERLE UYUMSUZ OLMASI) YÜZÜNDEN OLUŞAN GENEL, ÖZEL, DOĞRUDAN YA DA DOLAYLI HERHANGİ BİR ZARARDAN, BÖYLE BİR TAZMİNAT TALEBİ TELİF HAKKI SAHİBİ VEYA İLGİLİ KİŞİYE BİLDİRİLMİŞ OLSA DAHİ, SORUMLU DEĞİLDİR.

Özgün belgedeki telif hakkı beyanı

```
/* Copyright 1988,1990,1993,1994 by Paul Vixie
* All rights reserved
*
* Distribute freely, except: don't remove my name from the source or
* documentation (don't take credit for my work), mark your changes (don't
* get me blamed for your possible bugs), don't alter or remove this
* notice. May be sold if buildable source is provided to buyer. No
* warrantee of any kind, express or implied, is included with this
* software; use at your own risk, responsibility for damages (if any) to
* anyone resulting from the use of this software rests entirely with the
* user.
*
* Send bug reports, bug fixes, enhancements, requests, flames, etc., and
* I'll try to keep a version up to date. I can be reached as follows:
* Paul Vixie <paul(at)vix.com> uunet!decwrl!vixie!paul
*/
```

4. Berkeley Dağıtımı

24 Ocak 1994

crontab(5)

Bu dosya (man5-crontab.pdf), belgenin XML biçiminin
T_EXLive ve belgeler-xsl paketlerindeki araçlar kullanılarak
PDF biçimine dönüştürülmesiyle elde edilmiştir.

18 Ocak 2007